

Ή θα γυρίσουν όλοι οι πρόσφυγες ή κανένας

Το διάβασα πριν από λίγο καιρό. Σε κάποιο άρθρο στον ημερήσιο Τύπο. Δεν ήταν ακριβώς έτσι διατυπωμένο. Το νόημα όμως παραμένει το ίδιο. Το πρόξεζα και σε συζητήσεις. Ιδίως όταν συμμετέχουν πολιτικοί και άλλα δημόσια πρόσωπα. Πιο μαχητικά όταν πλησιάζουν εκλογές. Ακούγεται- ή μάλλον γράφεται, συνήθως στα οδοφράγματα-και κάπως αλλιώςτικα: «Όλοι οι πρόσφυγες στα σπίτια τους», «τα σύνορά μας είναι στην Κερύνεια» κ.ά.

Του
Ι. Χρίστου*

Δύσκολα θα διαφωνούσες. Ιδίως αν είσαι και εσύ-όπως και ο υπογράφων-εκτοπισμένος. Το δικαίωμα της παρουσίας είναι βασικό ανθρώπινο δικαίωμα. Και αν ο κόσμος ήταν πιο δίκαιος και λιγότερο ιδιοτελής, αν δεν τον χαρακτήριζε ένας άκρατος αμοραλισμός και την ιστορία δεν την έγγραφαν σχεδόν πάντα οι νικητές, δεν θα ήμασταν τώρα εδώ να συζητάμε διλήμματα του τύπου «όλοι ή κανένας». Οι πρόσφυγες θα είχαν επιστρέψει προ πολλού. Ούτε θα είχαν καν προσφυγοποιηθεί 200.000 άνθρωποι. Ο κόσμος όμως δεν είναι αγελαϊκά πλασμένος. Δυστυχώς. Εμείς έχουμε ένα θέμα που μας καίει. Λέγεται κατοχή. Προσφυγιά. Θέλουμε να αρθεί αυτή η αδικία. Ο διεθνής παράγοντας όμως προκρίνει άλλες λύσεις. Προκρίνει έναν έντιμο συμβιβασμό για να περισώσουμε ό,τι περισώζεται. Κάτι που στην πράξη παραπέμπει σε λύση διζωνικής, κοινοτικής ομοσπονδίας. Ενα κράτος με δυο ζώνες και δυο κοινότητες. Με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Και μια τέτοια λύση πιθανότατα δεν περιλαμβάνει επιστροφή όλων. Κάποιοι δεν θα επιστρέψουν. Και είναι και οι Τουρκοκύπριοι. Που εκόντες άκοντες έχουν και αυτοί εγκαταλείψει τις εστίες τους. Και πιθανότατα δεν επιθυμούν να επιστρέψουν πια σ'αυτές. Χώρια που η τουρκική στάση δεν αφήνει ούτε σ'αυτό το θέμα πολλά περιθώρια αισιοδοξίας...

Ας δεχτούμε όμως πως, παρόλα τα πιο πάνω, δυσσίωνα προφανώς, η φράση του τίτλου έχει τη δική της λογική. Με την πλάστιγγα να γέρνει προς το «όλοι». Εμείς τουλάχιστον αυτό θέλουμε. Να γυρίσουν όλοι. Και γιατί όχι; Οι συνθήκες αλλάζουν διαρκώς. «Τα πάντα ρει». Γιατί να μην αλλάξουν κάποτε και για μας; Προς το καλύτερο εννοείται. Τι λέει λοιπόν η φράση; Αν στη λύση που θα βρεθεί, θα προνοείται η επιστροφή του Α, του Β και του Γ μόνο, αυτή απορρίπτεται. Θα πρέπει και ο Δ. Και όλοι. Αλλιώς κανένας. Αυτή είναι η λογική του «όλοι ή κανένας». Τη δική του λογική όμως έχει και το αντίθετο: Επειδή δεν θα επιστρέψει ο Δ, να μην επιστρέψουν ούτε οι υπόλοιποι; Ακόμα κι αν αποτελούν την πλειοψηφία των προσφύγων; Και τι θα γίνει αν οι Τούρκοι έρθουν και προτείνουν-λέμε τώρα- επιστροφή σημαντικού μέρους των κατεχομένων και εμείς πούμε (πάλι) όχι; Δεν θα τα κρατήσουν όλα και με τις ευλογίες της διεθνούς κοινότητας αυτή τη φορά; Αν μάλιστα ήταν σίγουροι πως θα απορρίπταμε την πρότασή τους, δεν αποκλείεται και να το έκαναν. Σκέφτομαι μάλιστα μήπως αυτό τους βάλει ιδέες και για τα ελεύθερα εδάφη. Τους ανοίξει την όρεξη. (Οι Ελληνοκύπριοι αποποιούμενοι το δικαίωμα της επιστροφής, επειδή δεν θα επιστρέψουν όλοι, στην ουσία μάς «παραχωρούν» όσα έχουμε πάρει. Γιατί λοιπόν κάποια στιγμή στο μέλλον να μην επιχειρήσουμε ν'αρπάξουμε και κάτι από τα υπόλοιπα;).

Κάποιοι βέβαια θα πουν πως τα πιο πάνω τους θυμίζουν σενάρια επιστημονικής φαντασίας. Δεν διαβλέπουν κινδύνους από την παράταση της εκκρεμότητας. Και επιμένουν στο «όλα ή τίποτε». Για την επιστροφή στις πατρογονικές εστίες και για άλλα. Και ούτε λέξη για συμβιβασμό, όπως υποδεικνύουν όλοι οι εκτός και κάποιοι εντός. Και προσυπογράφει ο υποφαινόμενος. Αξιοπρεπή συμβιβασμό. Χωρίς μαζιλισμούς, αλλά και χωρίς απεμπόληση ιερών και οσίων. Ζητείται η «χρυσή τομή». Η αριστοτελική μεσότητα. Ο δρόμος της καμύλας. Που αφού την φόρτωσε καλά-καλά ο ιδιοκτήτης της, μετά την ρώτησε: «Τώρα τι προτιμάς, τον ανήφορο ή τον κατήφορο;». Για να πάρει την απάντηση: «Καλά και χάρηκε ο ίσιος δρόμος;». Ε, τι λέτε; Χάθηκε;

*Φιλόλογος,
τέως διευθυντής
Email: christouiac@hotmail.com

Στους καλύτερους προορισμούς πάμε παρέα με την ΕΚΥΣΥ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ

8ήμερη κρουαζιέρα στα Ελληνικά νησιά και Σικελία με την Ε.ΚΥ.ΣΥ. ΠΕΟ

**Ρόδος - Καλαμάτα - Κατάκολο
Κατάνια- Πύλος - Ηράκλειο**

**ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΥΣ**

ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΔΙΑΜΟΝΗ ΣΕ ΚΑΜΠΙΝΕΣ ΜΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΑΝΕΣΕΙΣ (ΨΥΓΕΙΟ, ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ, ΤΗΛΕΦΩΝΟ κ.α.), ΤΑ ΓΕΥΜΑΤΑ, ΟΛΑ ΤΑ ΠΟΤΑ ΜΕ ΑΠΕΡΙΟΡΙΣΤΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ, ΛΙΜΕΝΙΚΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ. ΟΙ ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΔΕΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ.

ΜΑΖΙ ΜΑΣ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ Ο ΓΝΩΣΤΟΣ ΛΑΪΚΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ ΤΖΙΜΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΚΙΑ ΤΩΝ ΧΟΡΩΔΙΩΝ ΤΗΣ ΕΚΥΣΥ ΚΑΪΜΑΚΛΙΟΥ, ΠΑΛΙΑ ΠΑΡΕΑ, ΦΡΕΝΑΡΟΥ ΚΑΙ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ. ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ ΘΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΑΝΤΙΔΗΣ

Οι θέσεις είναι περιορισμένες. Πληροφορίες και κρατήσεις στα Γραφεία της Ε.ΚΥ.ΣΥ. ΠΕΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ: 22866442, 22866438, 22866418, 99697941, 99689865, 99597095.
ΛΕΜΕΣΟΣ: 25443068, 99405364.
ΛΑΡΝΑΚΑ: 22828740, 99695684.
ΠΑΦΟΣ: 26932144, 99375627.

ΠΑΙΖΟΥΜΕ ΚΥΠΡΙΑΚΑ

ΤΗΛΕΠΑΙΓΝΙΔΙ
με θέμα την κυπριακή διάλεκτο

Παρουσιάζουν:
**Γιάννης
Τσιμισέλης
Βασιλική
Χατζηδάμου**

**Από τον Απρίλη
το «Παίζουμε Κυπριακά»
αφού το αγαπάτε
θα παίξει και Παρασκευή
αφού μας το ζητάτε**

Έρευνα-μουσική επιμέλεια: **Μιχάλης Χατζημιχαήλ**
Σκηνοθεσία: **Γιώργος Ζαχαριάδης**
Επιμέλεια: **Σοφία Μουαϊμη**
Παραγωγή: Για το **PIK Galinis Production Studios**
Δευτέρα με Παρασκευή 7.30μ.μ. PIKENA

